

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. W. i Ja. W. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa J. W. i Ja. W.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Rady Ministrów, Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministra Skarbu Państwa i Wojewodę Ł. oraz Zakładom Produkcji Zabawek P. Spółdzielni Pracy w likwidacji z siedzibą w Ł. o zapłatę,

zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego

z dnia 26 stycznia 2011 r.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2013 r.,

zażalenia skarżących na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 6 grudnia 2012 r.,

- 1. oddala zażalenie,**
- 2. nie obciąża J. W. i Ja. W. kosztami postępowania zażaleniowego na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.**

Uzasadnienie

W skardze o wznowienie postępowania zakończonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 26.01.2011 roku (...590/10, którym Sąd oddalił apelację powodów J. W. i Ja. W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 16.03.2010 roku w sprawie ...229/08) J. W. i Ja. W. domagali się wznowienia postępowania i zmiany wskazanego wyżej wyroku Sądu II instancji przez uchylenie wyroku Sądu Okręgowego. Objęta wnioskiem sprawa dotyczyła żądania zapłaty przez Skarb Państwa, Wojewodę Ł. oraz Spółdzielnię Pracy P. w likwidacji w Ł. na rzecz powodów zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych poprzez niezgodne z prawem działanie organów władzy publicznej oraz likwidatora Spółdzielni, pozbawiające skarżących, według ich twierdzeń, możliwości działania, które zmierzało do usunięcia stanu zagrożenia dla ich zdrowia, życia, rodziny i mienia.

Jako podstawę wznowienia skarżący podali ujawnienie się nowych dowodów, które mogły mieć wpływ na wynik wskazanej wyżej sprawy, a z których nie mogli oni, według treści skargi, skorzystać w poprzednim postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.) w postaci załączonych do skargi: odpisów z ksiąg wieczystych o numerach [...],[...], decyzji nr 176/76 Rejonowego Zarządu Gospodarki Terenami w Ł. z dnia 30 listopada 1976 r., zarządzenia nr 4/Org/92 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 22.01.1982 r., decyzji nr 696/8 Urzędu Dzielnicowego Ł. z dnia 26 października 1989 r. oraz uchwały nr 120/83 Rady Ministrów z dnia 16 września 1983 roku.

Postanowieniem z dnia 6.12.2012 roku Sąd Apelacyjny odrzucił powyższą skargę argumentując, że skarżący nie wykazali, aby nie mogli skorzystać z powyższych dowodów z dokumentów w postępowaniu, którego wznowienia żądają. Okoliczności wskazane w skardze nie mieszczą się w ustawowych podstawach wznowienia, co prowadziło do odrzucenia skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. Sąd wskazał także, że wątpliwości budzi kwestia dochowania przez skarżących trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi, albowiem znaczenie ma data

powzięcia przez skarżących wiedzy o istnieniu wskazanych dokumentów, a nie data wydania im ich odpisów.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucili naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. oraz art. 403 § 2 k.p.c., naruszenie art. 2, art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji w związku z art. 178 Konstytucji, naruszenie art. 38, art. 40, art. 45 ust. 1, art. 47, art. 64 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji, naruszenie art. 2, art. 3, art. 6.1, art. 8 i art. 1 Protokołu Nr 1 Konwencji Praw Człowieka. Podnieśli także zarzut nie rozpoznania istoty sprawy poprzez uchylenie się od rozpoznania zarzutu pozbawienia skarżących przez pozwanych możliwości działania. Formułując powyższe zarzuty wnieśli na podstawie art. 394 § 3 k.p.c. oraz art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁶ k.p.c. o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy lub na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarga o wznowienie postępowania jest środkiem prawnym o mieszanym charakterze łączącym pozew (czyli pismo inicjujące nową sprawę) ze środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu, nadzwyczajnym środkiem prawnym o limitowanych podstawach wskazanych w art. 401, 401¹ i art. 403 k.p.c. Jej wniesienie inicjuje postępowanie dwufazowe, w którym najpierw sąd bada dopuszczalność skargi o wznowienie (w zależności od wyniku kontroli następuje zwrot skargi lub jej odrzucenie), a następnie po przesądzeniu dopuszczalności skargi, rozpoznaje ją merytorycznie i wydaje stosowne rozstrzygnięcie.

Domagając się wznowienia postępowania skarżący wskazali na istnienie w ich ocenie tak zwanej właściwej przyczyny restytucyjnej przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c., zgodnie z którym można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych,

które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Podzielić należy w pełni stanowisko Sądu II instancji zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że określona w art. 403 § 2 k.p.c. podstawa skargi o wznowienie postępowania nie zachodzi, jeżeli w poprzednim postępowaniu istniała obiektywna możliwość powołania się na okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, a zaniechanie strony w tym przedmiocie było następstwem jej zaniedbań, opieszałości, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (postanowienie SN z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, Lex nr 78214 i postanowienie SN z dnia 12 lutego 2004 r., V CZ 2/04, niepubl.).

W ocenie skarżących załączone do skargi dokumenty stanowiły środki dowodowe, o których mowa w cytowanym przepisie. Jednakże w zażaleniu sami skarżący wskazują, że od kwietnia 1992 roku wiedzieli o istnieniu decyzji nr 176/76 Rejonowego Zarządu Gospodarki Terenami w Ł. z dnia 30 listopada 1976 roku załączonej do skargi. Nie jest to więc środek dowodowy, z którego nie mogli oni skorzystać w poprzednim postępowaniu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., ponieważ bez znaczenia dla zasadności odrzucenia skargi o wznowienie postępowania pozostają motywy, którymi kierowali się powodowie prowadząc poprzedni proces. Podobnie nie sposób przyjąć, że nie mogli powołać dowodów z odpisów z ksiąg wieczystych załączonych do skargi, skoro księgi wieczyste są jawne i nikt nie może zasłaniać się nieznajomością wpisów w księdze wieczystej ani wniosków, o których uczyniono w niej wzmiankę. Skarżący mogli w każdym czasie zapoznać się z odpisami tychże ksiąg wieczystych i przedstawić je w toku poprzedniego postępowania, szczególnie, że byli reprezentowani w tamtej sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Podobne uwagi odnoszą się do dołączonych do skargi aktów wydanych przez Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego, Radę Ministrów oraz Urząd Dzielnicowy Ł.

Wbrew więc zarzutom zażalenia Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 410 § 1 k.p.c. oraz art. 403 § 2 k.p.c. odrzucając skargę z powodu braku ustawowej przyczyny wznowienia. Nie doszło także, wbrew obszernym wywodom skarżących, do naruszenia powołanych przez nich w zażaleniu przepisów Konstytucji RP

oraz Konwencji o ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Uzasadnione okolicznościami konkretnej sprawy odrzucenie przez Sąd, w zgodzie z przepisami k.p.c., skargi o wznowienie postępowania z uwagi na brak ustawowej podstawy wznowienia nie prowadzi bowiem do naruszenia zasady, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Nie powoduje podważenia konstytucyjnej ochrony życia, konstytucyjnej zasady ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz prawa do decydowania o swoim życiu osobistym, a także zasady niezawisłości sędziów. Nie narusza prawa obywatela do sądu, prawa własności ani też nie pozbawia strony prawa do wynagrodzenia szkody spowodowanej niezgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej. W tym stanie rzeczy, zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.